

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Факультет інженерно-педагогічної освіти

Кафедра професійної освіти та технологій за профілями

**РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА)
(У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ)**

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 015.39 Професійна освіта. Цифрові технології

Освітня програма: Професійна освіта (Комп'ютерні технології)

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Робоча програма виробничої (педагогічної) (у закладах фахової передвищої освіти) практики для здобувачів вищої освіти спеціальності: 015.39 Професійна освіта (Цифрові технології)

Розробник: Захаревич М.А. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри професійної освіти та технологій за профілями.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри професійної освіти та технологій за профілями

Протокол № 1 від «25» серпня 2023 року

Завідувач кафедри

 Мельник О.С.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету інженерно-педагогічної освіти

Протокол № 1 від «30» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії факультету інженерно-педагогічної освіти

 Кравченко Л.В.

Пролонговано:

- на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)
- на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)
- на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)
- на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1 Місце практик в професійній діяльності здобувача вищої освіти

Критерієм ефективної роботи вищого навчального закладу у справі підготовки фахівців є сформованість наукового професійно-педагогічного мислення, успішність вирішення у практичній роботі науково-технічних і науково-педагогічних завдань і швидкість їх професійного становлення. Виробнича практика є особливим видом соціальної діяльності, спрямованої на передачу від старших поколінь молодшим нагромаджених людством культурних цінностей і досвіду, створення умов для їх особистого розвитку і підготовку до виконання певних соціальних ролей в суспільстві.

Програма з виробничої практики складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності: 015.39 Професійна освіта (Цифрові технології).

Предметом вивчення виробничої практики є: професійна діяльність викладача, що організовується в реальних умовах роботи закладів фахової передвищої освіти. У процесі виробничої практики у студента є можливість певною мірою осмислити педагогічні явища і факти, закономірності й принципи навчання і виховання, оволодіти професійними уміннями, досвідом практичної діяльності.

1.2 Мета практичної підготовки

Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами і технологіями в галузі їх майбутньої професії. Серед основних задач практики є формування професійних умінь і навичок на базі одержаних у закладі вищої освіти знань, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в професійній діяльності.

1.3 Завдання практичної підготовки

Виробнича практика має за мету наступні основні задачі:

- поглибити та закріпити теоретичні знання, отримані студентами в університеті; навчити застосовувати ці знання на практиці в освітній діяльності з учнями із використанням сучасних педагогічних технологій;
- навчити студентів самостійно планувати і проводити освітній процес в закладах фахової передвищої освіти;
- продовжити формувати у студентів навички планувати та проводити заняття різного типу з використанням різноманітних методичних прийомів, які забезпечують реалізацію дидактичних принципів навчання;
- навчити студентів спостерігати, аналізувати, узагальнювати і використовувати передовий досвід навчально-виховної роботи, що накопичений педагогічним колективом баз практики;
- навчити студентів виконувати обов'язки класного керівника, працювати з окремими учнями та з колективом;

- прищепити студентам навички уважного відношення до охорони здоров'я учнів;
- розвивати в студентів зацікавленість до науково-дослідницької роботи і бажання організувати науково-дослідницьку роботу з обдарованими школярами

1.4 Компетентності здобувача вищої освіти

Практична підготовка здобувачів вищої освіти спрямована на формування в них загальних і фахових компетентностей

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність приймати усвідомлені, виважені, соціально відповідальні рішення.

СК 4. Здатність аналізувати, прогнозувати, критично осмислювати проблеми у професійній освіті, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання.

СК 5. Здатність розробляти і реалізовувати проекти у професійній освіті, у тому числі міждисциплінарні, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

II. Види та терміни проходження практик

Виробничу практику на факультеті інженерно-педагогічної освіти проходять студенти першого курсу освітнього ступеня «магістр» (1р.4м.) спеціальності 015.39 Професійна освіта. Цифрові технології (тривалість практики – шість тижнів в II семестрі, 270 годин, 9 кредитів).

III. Бази проведення практик

Виробнича практика проводиться на базі закладів фахової передвищої освіти міста Умань, Черкаської області та інших областей України. Керівництво практикою студентів від УДПУ забезпечується найбільш досвідченими викладачами випускової кафедри інформатики і інформаційно-комунікаційних технологій

IV. Організація практики

Виробнича практика студента призначена для закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчання; розвитку набутих на попередніх практиках елементів педагогічної майстерності викладача дисциплін комп'ютерного профілю та помічника класного керівника закладів фахової передвищої освіти, визначає ступінь його професійної придатності і рівень педагогічної спрямованості.

Практика передбачає її проведення при одержанні достатнього для професійної діяльності обсягу знань і вмінь відповідно до кваліфікаційної характеристики фахівця освітнього ступеня «магістр».

Організація та керівництво практикою. Навчально-методичне керівництво і виконання програм практики забезпечує кафедра професійної освіти та технологій за профілями. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням на факультеті здійснює керівник практики.

Керівник практики від професійної освіти та технологій за профілями:

- узгоджує розподіл студентів за групами, разом з керівником базового закладу освіти;
- визначає теми занять, предметних виховних заходів, які будуть проведені студентами-практикантами з викладачем інформатики, класним керівником, соціальним педагогом;
- допомагає студентам скласти індивідуальний план на весь період практики, конкретизувати відповідно з програмою практики зміст навчальних, позакласних виховних занять, тему науково-дослідної методичної роботи;
- затверджує індивідуальні плани практикантів;
- організовує відвідування й обговорення студентами занять інформатики та інших заходів, проведених досвідченими викладачем закладу фахової передвищої освіти;
- забезпечує проведення студентами занять та позакласних заходів з інформатики, консультує практикантів при підготовці до уроків і позакласних заходів з предмету, перевіряє і затверджує їх плани-конспекти, відвідує заняття, що проводять студенти, аналізує й оцінює їх, контролює виконання індивідуальних планів роботи студентів-практикантів;
- аналізує документацію, подану студентами, складає звіт за наслідками практики і подає його факультетському керівникові;
- бере участь в настановній і підсумковій конференціях з виробничої практики, а також нарадах і проміжних конференціях із педагогічної практики;
- бере участь у захисті студентами практики.

Обов'язки студента – практиканта. Студенти-практиканти зобов'язані:

- 1) до початку практики:
 - своєчасно пройти медичний огляд та отримати допуск до роботи у закладах фахової передвищої освіти;
 - одержати в керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів і з'ясувати терміни їх здачі;
 - вивчити правила охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії.
- 2) під час проходження практики:
 - своєчасно прибути на місце проходження практики;
 - скласти індивідуальний план роботи протягом першого тижня практики і затвердити у групового керівника;
 - виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників, у повному обсязі;
 - дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
 - розробити графік проведення залікових занять та довести його до відому керівникам практики;

- відвідувати та робити аналіз заняття у своїх колег-практикантів;
 - працювати не менше 6 годин на день;
 - нести відповідальність за виконану роботу.
- 3) після завершення практики, протягом трьох днів:
- здати звітну документацію методистам для перевірки;
 - підготуватися до захисту педпрактики і одержати оцінку виконаної роботи за період практики

V. Підведення підсумків практики

Захист виробничої (педагогічної) практики відбувається в формі короткої доповіді студента, керівника з наступним обговоренням комісії. Оцінювання практики студентів відбувається згідно шкалі оцінювання ESTS.

Оцінка за проходження педагогічної практики студентів відбувається згідно критеріїв (Таблиця 1):

- студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання комісії після закінчення терміну практики;
- загальна форма звітності за практику – це подання письмового звіту, який підписаний безпосередньо керівником від бази практики з оцінкою діяльності студента під час практики;
- письмовий звіт разом з іншими документами подається на перевірку керівнику – методисту, за якими закріплений студент;
- звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з питання охорони праці, висновки і пропозиції;
- захист результатів практики відбувається на засіданні комісії у присутності керівника практики, викладачів фахових методик, педагогіки та психології. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента за підписом групового керівника;
- підсумкова конференція проводиться після закінчення практики;
- підсумки кожного виду практики обговорюються на засіданнях кафедри професійної освіти та технологій за профілями, а загальні підсумки практики підводяться на вчених радах факультетів;
- після закінчення педагогічної практики студенти повинні здати керівнику групи відповідну документацію.

VI. Зміст практики

6.1 Мета практики

Виробнича практика має за мету наступні основні завдання:

- поглибити та закріпити теоретичні знання, отримані студентами в університеті; навчити застосовувати ці знання на практиці в навчально-виховній роботі з учнями із використанням сучасних педагогічних технологій;
- навчити студентів самостійно планувати і проводити навчально-виховну роботу в закладах фахової передвищої освіти, працювати з батьками учнів;
- продовжити формувати у студентів навички планувати і проводити заняття різного типу з використанням різноманітних методичних прийомів, які забезпечують реалізацію дидактичних принципів навчання;
- навчити студентів спостерігати, аналізувати, узагальнювати і використовувати передовий досвід навчально-виховної роботи, що накопичений педагогічним колективом баз практики;
- навчити студентів виконувати обов'язки класного керівника, працювати з окремими учнями і з колективом;
- прищепити студентам навички уважного відношення до охорони здоров'я учнів;
- розвивати в студентів зацікавленість до науково-дослідницької роботи і бажання організувати науково-дослідницьку роботу з обдарованими школярами.

6.2 Зміст діяльності здобувачів вищої освіти

Змістовий модуль I. Навчальна діяльність.

1. Настановча конференція, в ході якої студенти знайомляться з метою та змістом практики, індивідуальними завданнями та формами звітності.

2. Ознайомлення студентів з системою роботи закладу фахової передвищої освіти (за яким вони закріплені):

- ознайомлення із специфікою діяльності даного закладу фахової передвищої освіти;
- ознайомлення із системою виховної роботи класного керівника; вивчення плану його роботи;
- ознайомлення з системою роботи викладача з інформатики, вчителів-новаторів, відвідування їх уроків;
- складання індивідуального плану навчальної роботи з класом у відповідності з планом роботи викладача інформатики;
- знайомство кабінетом інформатики та ІКТ, його оснащенням та наявним ППЗ для організації процесу навчання;
- ознайомлення із змістом, формами, методами роботи громадських організацій та

самоврядуванням коледжу. Бесіди з керівництвом організацій закладу. Вивчення планів і мети роботи організацій (навчального закладу). Відвідування уроків. Відвідування заходів, які проводять громадські організації.

3. Проведення занять різних типів з застосуванням різноманітних засобів навчання згідно розкладу прикріпленого за студентом класу

4. Організувати і використовувати різні форми роботи на заняттях з інформатики.

5. Вивчення передового педагогічного досвіду викладачів інформатики, класних керівників.

6. Проведення 8 занять інформатики.

Змістовий модуль II. Виховна діяльність

1. Виконання функцій та обов'язків помічника класного керівника, здійснення позакласної виховної роботи:

- складання індивідуального плану виховної роботи з класом у відповідності з планом роботи класного керівника;
- організація постійного спілкування з учнями, проведення індивідуальної роботи з учнями;
- підготовка та проведення 2 виховних заходів.

2. Організація та здійснення морального-духовного напрямку виховання. Відвідування меморіальних куточків та музею закладу фахової передвищої освіти. Відвідування міських музеїв та картинної галереї. Проведення бесід за індивідуальним планом класного керівника.

Змістовий модуль III. Методична діяльність

1. Навчально-методична робота:

- ознайомлення з освітнім процесом на основі відвідування уроків вчителів - предметників з метою вивчення вимог до учнів, різних методів організації пізнавальної діяльності на уроках, виявлення міжпредметних зв'язків і можливостей їх використання на уроках інформатики;
- відвідування всіх уроків і позаурочних заходів з інформатики;
- виготовлення наочних посібників, дидактичних матеріалів.

2. Оформлення звіту та необхідної документації.

3. Підсумкова конференція, в ході якої студенти звітують про результати виконання завдань практики.

Змістовий модуль IV. Дослідницька діяльність.

Вивчення учнівського колективу, в якому буде працювати практикант:

- вивчення вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхніх нахилів та інтересів, рис характеру, взаємовідносин у класі в ході навчально-виховного процесу; шляхом вивчення документації, бесід з учнями, спостереження;
- збір матеріалів для написання випускних кваліфікаційних робіт.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ПРО ПРАКТИКУ (ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ)

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Звітна документація, а саме: розробки планів конспектів уроків, сценарії виховних годин (годин спілкування), розробки позакласних предметних заходів, аналізи уроків, матеріали щодо дослідження особистості учня, класного колективу (Додаток А) та індивідуальний звіт (Додаток Ж), подається здобувачами вищої освіти на кафедру професійної освіти та технологій за профілями для перевірки упродовж трьох днів після закінчення терміну практики.

Звітні матеріали практики

1.	Документація	Зміст документації
	Педагогічний щоденник	-список учнів класу; -схема розміщення учнів у класі; -розклад дзвінків у закладі освіти; -розклад уроків у класі, за яким закріплений студент
2.	Звіт	Додаток З
3	Розробка та проведення уроків інформатики	-план-конспект уроку (з розрахунку не менше 8), затверджені вчителем та методистом -дидактичні матеріали до уроків, презентаційний матеріал
4	Проведення залікового уроку з інформатики	-розширений план конспект -дидактичні матеріали до уроку
5.	Самоаналіз проведеного уроку	Додаток Д
6.	Розробка та проведення виховного заходу (години спілкування)	Сценарій виховного заходу (години спілкування) затверджений методистами та класним керівником. (з розрахунку не менше 2).
7.	Характеристика	Характеристика здобувача вищої освіти з місця проходження виробничої (педагогічної) практики
8.	Психолого-педагогічне дослідження колективу класу.	Додаток А

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ з/п	Зміст роботи, виконаної здобувачем вищої освіти	Кількість балів
1	Педагогічний щоденник (оформлення, ведення, дотримання вимог)	Максимальна кількість балів 5
	щоденник оформлений належним чином, інформація повна та відображає весь спектр завдань	5
	щоденник оформлений належним чином, але допущено помилки при редагуванні та форматуванні матеріалів	4
	щоденник повністю відображає завдання практики, але інформація викладена зі значними помилками	3
	щоденник лише частково відображає роботу здобувача освіти	2
	щоденник лише частково відображає роботу здобувача освіти, допущено багато стилістичних помилок.	1
2.	Психолого-педагогічний самоаналіз уроку з інформатики	Максимальна кількість балів 5
	аналіз повний, відповіді на запитання чіткі, ґрунтовні	5
	аналіз недостатньо повний, а відповіді неструктуровані, з незначними помилками	4
	аналіз неповний, а відповіді в основному вірні, але викладені з помилками	3
	аналіз не підготовлений або не розкриває суті проведеної роботи	2
	недотримано вимоги щодо самоаналізу, не розкрито суті проведеної роботи	1
3.	Розробка планів-конспектів уроків інформатики	Максимальна кількість балів 15 (за усі розробки)
	розробки планів-конспектів уроків відповідають методичним вимогам	12-15
	розробки відповідають методичним вимогам, але були допущені незначні помилки орфографічного характеру;	9-11
	розробки уроків відповідають методичним вимогам, але допущено суттєві помилки у структурі	6-8
	розробки уроків мають певні методичні помилки, не дотримано структуру уроку, відсутні деякі елементи (руханка, рефлексія тощо)	3-5
	розробки уроків мають значні методичні помилки	1-2
4.	Проведення залікового уроку інформатики	Максимальна кількість балів 15
	заняття проведено на високому рівні, знає і вміє застосувати у навчально-виховному процесі сучасні педагогічні технології	13-15
	навчально-виховна робота проведена студентом на достатньому рівні допустив деякі методичні помилки у освітньому процесі, але зміг самостійно їх виправити або пояснити їх причину під час аналізу заняття	11-12

	допустив незначні методичні помилки у освітньому процесі, проте не завжди зміг самостійно їх виправити або пояснити в процесі аналізу заняття їх причину	8-10
	допускав помилки, пов'язані зі знанням навчального предмета, методикою проведення занять у школі; виконував дії у освітньому процесі без достатнього теоретичного усвідомлення	5-7
	відсутня систематичність у проведенні уроку	2-4
5.	Розробка та проведення позакласного заходу з інформатики	Максимальна кількість балів 15
	<i>1. Розробка сценарію одного позакласного заходу з інформатики</i>	5
	розробка сценарію позакласного заходу відповідає методичним вимогам та оформлена належним чином	5
	розробка сценарію позакласного заходу відповідає методичним вимогам, але були допущені незначні помилки методичного характеру;	2
	<i>2. Проведення позакласного заходу з інформатики</i>	10
	позакласний захід був проведений на високому методичному рівні	10
	позакласний захід був проведений на належному методичному рівні;	8
	позакласний захід був проведений на належному рівні, але були допущені незначні помилки організаційного характеру;	5
	позакласний захід був проведений на належному рівні, але були допущені помилки організаційного характеру, виникли незначні проблеми у згуртуванні учнівського колективу;	3
6.	Розробка та проведення виховних годин (годин спілкування)	15
	заняття проведено на високому рівні; здобувач освіти знає і вміє застосувати сучасні педагогічні технології запровадження принципів, форм і методів організації освітнього процесу	11-15
	виховна робота проведена на достатньому рівні, допущено деякі методичні помилки, але своєчасно самостійно виправлено	7-10
	допускалися помилки, пов'язані з методикою проведення балів, відсутня систематичність у роботі	4-6
	розробка плану проведення виховної години (години спілкування) має незначні помилки, але проведення заходу вирізнялося безсистемністю у викладі матеріалу	2-3
7	Участь у поточній роботі класного керівника з обов'язковою фіксацією у психолого-педагогічному щоденнику (перевірка щоденників учнів закріпленого класу, індивідуальні профорієнтаційні бесіди з учнями, допомога у роботі над сайтом ЗЗСО)	Максимальна кількість балів 9 (в залежності від обсягу виконаної роботи)
8	Дослідження класного колективу і складання психолого-педагогічної характеристики на нього	Максимальна кількість балів 6
	-дослідження виконано на належному рівні	6

	-дослідження виконано з допущеними незначними помилками	4
	-дослідження виконано частково з допущеними незначними помилками	2
9.	Характеристика	Максимальна кількість балів 5
	високий	5
	достатній	4
	задовільний рівень	3
	низький рівень	2
10	Захист практики	10
	чіткість, логічність, структурованість, акуратність, повнота представлених матеріалів, висока культура їх письмового оформлення та методичного обґрунтування.	10
	часткова чіткість, логічність, структурованість, акуратність, незначні неточності в аналізі матеріалів та труднощі в їх методичному обґрунтуванні, методичного обґрунтування та недостатній рівень письмового оформлення.	9
	не достатність розкриття основних методичних аспектів представлених матеріалів, незначне порушення логічних зв'язків низький рівень письмового оформлення та методичного обґрунтування.	7-8
	формальний характер представлених матеріалів, які відображають не сформованість вміння методичного обґрунтування відповідних елементів бази знань, недбале ставлення до оформлення складових звіту, низький рівень володіння практичними знаннями та уміннями.	5-6
	здобувач присутній на захисті, але матеріали з практики не представлені, бере участь в обговоренні підсумків практики	3-4
	здобувач присутній на захисті, звітна документація відсутня (за виключенням відгуку-характеристики),але участі в обговоренні результатів не бере	1-2
	Всього	100

Таблиця 1

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	задовільно
60-68	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ (ВИД ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ)

Видом підсумкового контролю виробничої (педагогічної) практики є **екзамен**

Після закінчення практики здобувачі звітуються про виконану роботу, аналізують проблемні ситуації, що виникли під час практики. Впродовж трьох днів практиканти подають груповому керівнику матеріали практики для перевірки. Керівник призначає дату проведення підсумкової конференції. На захисті практики заслуховуються звіти здобувачів освіти, обговорюються результати, дається оцінка роботи кожного здобувача, яка охоплює всі напрямки його діяльності під час практики.

При оцінюванні роботи до уваги береться виконання програми практики та реалізація поставлених завдань, активність, відповідальність та творчий підхід практиканта, характеристика діяльності, якість підсумкової документації та подання її у встановлені терміни.

Упродовж тижня після завершення практики відбувається підсумкова конференція, на якій здобувачі захищають матеріали практики. На конференції присутні всі здобувачі-практиканти, груповий керівник та керівник від бази практики (бажано). До захисту практики допускаються здобувачі, які повністю виконали завдання програми практики та вчасно оформили та здали звітну документацію. Захист практики включає усний публічний звіт здобувача-практиканта, на який йому відводиться до 5 хвилин. Усний звіт здобувача включає: загальну характеристику місць практики, опис виконаної роботи, висновки і пропозиції щодо вдосконалення програми практики.

Для підведення підсумків практики та кінцевої оцінки роботи здобувачів-практикантів керівник практики інформує кафедру інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій про фактичні терміни початку та завершення роботи, склад групи здобувачів, які пройшли практику, їх дисципліну, стан охорони праці на базі практики, а також з інших питань організації та проведення практики.

Оцінювання практики здобувачів вищої освіти

Відбувається згідно шкали оцінювання ESTS. Оцінка за проходження практики здобувачів вищої освіти відбувається згідно критеріїв (див. Таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які навчаються за індивідуальним графіком, працюють за фахом і місце роботи яких відповідає вимогам програми практик, подають витяг з трудової книжки (або ксерокопію трудової книжки, завірена керівником установи), довідку з місця роботи (якщо він працює за сумісництвом) та характеристику, звіт, робочу документацію із наступним її поверненням здобувачу вищої освіти. Загальна оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та залікову книжку за підписом групового керівника після перевірки робочої документації методистами за наявності їх підписів на титульній сторінці робочої документації. Оцінка за практику враховується стипендіальною комісією при визначенні рейтингу успішності здобувача вищої освіти. Здобувачі вищої освіти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин, мають право на її продовження у вільний від навчання час при наявності відповідних документів. Здобувач вищої освіти, який отримав незадовільну оцінку з практики, відраховується з університету.

Підсумки проведення виробничої (педагогічної) практики обговорюються на засіданні кафедри інформатики і інформаційно-комунікаційних технологій.

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лапада Міляуша Харисівна Сучасні освітні технології для Нової української школи
https://dnppb.gov.ua/wpcontent/uploads/2019/12/Lapada_Educational_Technology_2019.pdf
2. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики : у 4 кн. Київ : Навчальна книга, 2004. Кн.2. 287 с.
3. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики : у 4 кн. Київ : Навчальна книга, 2004. Кн.3. 230 с.
4. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики : у 4 кн. Київ : Навчальна книга, 2004. Кн.2. 196 с.
5. Мороз І. В., Ярошенко О. Г. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах : навч. посіб. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. 90 с.
6. Паршукова Л.М. Методика навчання інформатики : навч.-метод. посіб. Умань: ПВКП «АЛМІ», 2019. 124 с.
7. Педагогічна практика / М. Т. Мартинюк та ін. 3-тє вид., перероб. та допов. Умань : Жовтий О. О., 2013. 181 с.
8. Порадник для вчителя. <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf> (дата звернення: 05.01.2023).
9. Практика. ОПІ Середня освіта (Інформатика) навч.-метод. посіб. / уклад. Л.М. Паршукова, С.В. Паршуков Умань : Візаві, 2022. 146 с.
10. Шулдик В. І., Шулдик Г. О. Педагогічна практика : навч.-метод. посіб. 2-ге вид., випр. й доп. Умань : Жовтий О. О., 2013. 162 с.

Нормативні документи

1. Концепція Нової української школи : колегія МОН від 27.10.2016 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення 23.08.2021).
2. Положення про організацію практик в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (денної та заочної форми навчання) від 26.01.2021 р. URL: <https://udpu.edu.ua/navchannia/orhanizatsiia-osvitnoho-protsesu#navchalno-metodychna-dokumentatsiia>.
3. Про освіту: Закон України від 16.07.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 23.08.2021).
4. Учитель закладу загальної середньої освіти: Профстандарт для вчителя 2021 р. URL: https://rada.info/upload/users_files/41868892/77dd4226add8e617afd9889da11634d8.pdf (дата звернення 23.08.2021).

Інформаційні ресурси

1. Інститут навчальної літератури. *Інститут навчальної літератури*. URL: <http://inl.org.ua/> (дата звернення: 20.05.2022).
2. Острів знань. Освітній портал. URL: <http://ostriv.in.ua>. (дата звернення: 20.05.2022)
3. Міністерство освіти і науки України - Головна. Головна | Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua> (дата звернення: 20.05.2022)
4. Електронні версії підручників з інформатики: Інститут модернізації змісту освіти 2021р. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-verspdruchnikv/> (дата звернення 23.06.2022)
5. Національна доктрина розвитку освіти : Указ Президента України № 347/2002 від 17.04.02 р. URL: <https://osvita.ua/legislation/other/2827/> (дата звернення 23.06.2022)
6. Міністерство освіти і науки України - Освітні програми. Головна | Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi> (дата звернення: 20.02.2023). Освітні програми : Міністерство

освіти і науки України. Загальна середня освіта. 2021р. URL:
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi> (дата звернення
23.08.2021)

Штамп
бази практики

Декану факультету фізики,
математики та інформатики
Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини
доценту Махометі Т. М.
директора _____

(назва закладу)

Ім'я та ПРІЗВИЩЕ директора

КЛОПОТАННЯ

Прошу направити здобувача вищої освіти _____ групи факультету фізики, математики та інформатики _____ для проходження

(прізвище, ім'я, по батькові)

виробничої (педагогічної) практики з _____ по _____ 202____ року

на базі _____

(назва закладу)

Керівництво від бази практики гарантує:

1. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.
2. Створити необхідні умови для виконання здобувачем вищої освіти програм практики, не допускати використання його на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.
3. Забезпечити здобувачу вищої освіти умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати здобувача вищої освіти протягом проходження практики безпечних методів праці. Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.
4. Надати здобувачу вищої освіти і керівникам практики від навчального закладу можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.
5. Під час практики здобувач вищої освіти виконує всі правила внутрішнього розпорядку. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти заклад вищої освіти.
6. Після закінчення практики дати відгук про здобувача вищої освіти, в котрій відобразити якості підготовленого ним звіту.
7. Практику здобувачі вищої освіти проходять на безплатній основі.

Дата

Директор закладу _____

_____ М П

**ЗВІТНІ МАТЕРІАЛИ
З ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИКИ**

студента ____ курсу групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

База для проведення виробничої (педагогічної) педагогічної

(повна назва закладу освіти, адреса)

Термін проходження практики

з _____ по _____ 20__ р.

1. Керівний склад практики.

Керівник практики (випускова кафедра – кафедра інформатики і інформаційно-комунікаційних технологій Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини)	
Методисти: - кафедра педагогіки та освітнього менеджменту	
Керівник від бази практики	

2. Відомості про базу практики

№ і адреса закладу освіти, телефон							
Директор							
Заступник директора з навчально-виховної роботи							
Учитель-методист							
Класи, в яких студент проходив практику							
Розклад дзвінків							
1 урок	2 урок	3 урок	4 урок	5 урок	6 урок	7 урок	8 урок

3. Індивідуальний план роботи

№ з/п	Види роботи, заходи	Відмітка про виконання
1	2	3
1) Організаційна робота в закладі освіти		
2) Практичне проведення уроків з фахової дисципліни		
3) Проведення виховної роботи в закладі освіти		

Підпис практиканта _____

Щоденник виробничої (педагогічної) практики

День	Дата	Перелік заходів	Відмітка керівника
Понеділок			
Вівторок			
Середа			
Четвер			
П'ятниця			

Орієнтовна програма вивчення і складання характеристики класного колективу

1. *Склад класу* – віковий склад; пізнавальний рівень, розвиток учнів; працездатність та успішність учнів.

2. *Рівень розвитку колективу* – стадія (етап) розвитку дитячого колективу; характерні ознаки розвитку колективу; особливості розвитку активу, його роль у формуванні та зміцненні колективу; діяльність органів самоврядування; напрями й стилі взаємин між вихованцями; лідери у колективі, їх вплив на життєдіяльність вихованців.

3. *Рівень морально-духовного розвитку колективу* – рівень сформованості загальнолюдських цінностей; особливості прояву почуттів членів колективу; рівень захищеності особистості; сформованість умінь і навичок у моральній поведінці.

4. *Рівень фізичного розвитку колективу* – загальний стан здоров'я учнів; ставлення дітей до фізичної культури і спорту; потреби у фізичному розвитку.

5. *Рівень естетичного виховання* – сформованість почуттів прекрасного; інтереси учнів до певних видів мистецтва; потреби учнів у сфері естетичного розвитку.

6. *Шляхи та засоби подальшого формування класного колективу*, створення сприятливих умов для розвитку особистості в колективі.

Схема спостереження та аналізу відвіданого уроку (відеоуроку)

Загальні відомості про урок

Дата _____ Предмет _____ Клас _____

Учитель _____

Тема уроку _____

Мета уроку: дидактична _____

виховна _____

розвивальна _____

Тип уроку _____

Обладнання (використане ППЗ) _____

Хід та зміст уроку

1. **Початок уроку:** своєчасний початок уроку, наявність організаційного моменту, налаштування учнів на роботу, організація уваги і готовності учнів до роботи, наявність необхідного обладнання (крейда, ручки, зошити, підручники, наочні посібники тощо).
2. **Санітарно-гігієнічні умови проведення уроку:** дотримання гігієнічних вимог (повітряного, теплового, світлового режимів тощо).
3. **Дотримання загальнопедагогічних вимог щодо уроку:** дидактичних, виховних, розвивальних, психолого-фізіологічних тощо.
4. **Тип і структура уроку:** доцільність обраного типу уроку з погляду вивчення теми, відповідність компонентів уроку обраному типу, логічність та послідовність окремих етапів уроку, розподіл часу на уроці, психолого-педагогічне забезпечення цілісності та завершеності уроку.
5. **Зміст уроку:** відповідність теми уроку навчальній програмі; наявність чіткого, логічного плану уроку; зв'язок уроку з попереднім та наступним навчальним матеріалом, життям і досвідом учнів; доцільний відбір навчального матеріалу; актуалізація опорних знань учнів.
6. **Реалізація на уроці основних дидактичних принципів навчання** (науковості, наочності, зв'язку навчання з життям, систематичності та послідовності, доступності, врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів, диференціації, міцності засвоєння знань, умінь, навичок, емоційності навчання тощо).
7. **Раціональність і ефективність використання різноманітних методів та прийомів навчання** (за джерелом знань (словесні, наочні, практичні), за характером логіки пізнання (аналітичні, синтетичні, аналітикосинтетичні, індуктивні, дедуктивні, індуктивно-дедуктивні), за рівнем самостійної розумової діяльності (проблемний виклад, проблемні ситуації, частково-пошуковий метод, дослідницький метод).
8. **Продуктивність та різноманітність видів навчально-пізнавальної діяльності учнів** (індивідуальної, парної, групової, колективної, усної, письмової тощо).
9. **Раціональність та ефективність засобів навчання** (слово вчителя, підручники, навчальні посібники, різні види наочності тощо).
10. **Особливості розумової діяльності учнів на уроці:** а) формування уваги: співвідношення мимовільної і довільної уваги; б) місце пам'яті у розумовій діяльності учнів; навчання школярів методів і прийомів запам'ятовування; використання прийомів для активізації різних видів пам'яті (образної, словесно-звукової, емоційної, механічної) та видів запам'ятовування.
11. **Формування пізнавального інтересу учнів на уроці:** створення проблемних ситуацій, пізнавальні ігри, використання творів мистецтва і літератури, порівняння й аналогії, навчальні дискусії, ефект здивування, емоційність тощо.
12. **Реалізація на уроці основних складових виховання** (розумового, морального, фізичного, трудового, естетичного, екологічного, правового).

13. **Раціональність та ефективність методів і прийомів контролю знань, умінь, навичок** (усна перевірка, письмова перевірка, тестова перевірка, практична перевірка тощо).
14. **Обґрунтоване та мотивоване оцінювання навчальної діяльності учнів** (відповідно до критеріїв оцінювання з навчального предмету за 12-бальною системою).
15. **Поведінка вчителя на уроці:** вміння організувати навчальну діяльність учнів, забезпечити трудову дисципліну; вміння розподіляти та зосереджувати увагу, діяти у публічній ситуації; вміння активного слухання; комунікативні вміння; володіння педагогічним тактом; володіння педагогічною технікою; культура педагогічного спілкування; толерантність; культура педагогічного мовлення; темп роботи; стиль і тон роботи (жвавий, рішучий, повільний, байдужий); спостережливість, винахідливість, емоційність.
16. **Завершення уроку:** підсумок уроку, мотивоване виставлення оцінок, повідомлення домашнього завдання, проведення інструктажу щодо його виконання, запис на дошці та учнями у щоденниках.
17. **Результат уроку:** досягнення мети; виконання плану уроку; якість знань, умінь і навичок учнів; освітнє, виховне, розвивальне значення уроку.

Методичні рекомендації щодо організації та проведення виховного заходу (години спілкування)

1. Підготовка до проведення заходу має займати 7-8 днів.
2. Тема заходу залежить від віку учнів, рівня розвитку первинного колективу.
3. Тема заходу має викликати в учнів інтерес, бути актуальною.
4. Складіть сценарій заходу, чітко визначивши тему, мету, необхідне обладнання, етапи.
5. Доберіть для заходу цікавий матеріал, який спонукав би учнів до активної участі у його проведенні та обговоренні результатів.
6. Забезпечуйте мажорний тон у спілкуванні з учнями.
7. Заохочуйте учнів до активної участі у підготовці, організації та проведенні виховного заходу (години спілкування).
8. Враховуйте особливості соціально-психологічного розвитку дітей різного шкільного віку.
9. Створюйте сприятливі умови для різнобічного розвитку учнів у процесі підготовки та проведення заходу.
10. Навчайте дітей спілкуватися, прислухатися до думки інших, робити вмотивовані висновки, виховуйте у них толерантність.
11. Поважайте думки всіх вихованців, особливо нестандартні (креативні, творчі).
12. Залучайте всіх учнів до організації та проведення заходу, не залишайте поза увагою несміливих.
13. Вивчайте інтереси учнів для визначення подальших тем виховних заходів та годин спілкування.

Аналіз відвіданого виховного заходу (години спілкування)

Вчитель/Студент (ка) (ПІБ) _____

Відвідав (ПІБ) _____ Курс, група _____

Дата _____ Клас _____

Тема виховного заходу (години спілкування) _____

Форма організації _____

Мета проведення виховного заходу _____

Параметри оцінювання: 0 – показник не виявлявся, 1 – показник виявлявся епізодично та непослідовно, 2 – показник виявлявся часто, 3 – показник виявлявся систематично та повною мірою.

	Критерії (показники)	Параметри оцінювання (0, 1, 2, 3)
1.	Тема заходу актуальна, мотивована, відповідає віковим особливостям та інтересам учнів.	
2.	Форма проведення заходу доцільна, відповідає психофізіологічним особливостям учнів.	
3.	Ураховано можливість активної участі у виховному заході всіх або більшості учнів.	
4.	Мета заходу спрямована на розвиток особистості учнів	
5.	Активна діяльність студента на всіх етапах підготовки заходу	
6.	Активне, емоційно-позитивне та ціннісне ставлення до спілкування з учнями під час підготовки та проведення заходу	
7.	Наявність та продуманість плану, програми, сценарію підготовки й проведення заходу.	
8.	Активне залучення учнів до підготовки та проведення заходу (доведення до них мети заходу, змісту діяльності, обов'язків, розподіл конкретних доручень).	
9.	Гуманність та демократичність взаємовідносин практиканта з усіма учасниками підготовки заходу.	
10.	Володіння механізмами творчої діяльності щодо підготовки виховного заходу.	
11.	Точність та організованість початку виховного заходу.	
12.	Естетичність оформлення.	
13.	Достовірність, емоційна насиченість фактичного матеріалу, зв'язок із життям, опора на життєвий досвід учнів.	
14.	Доцільність відбору методів і прийомів виховання.	
15.	Реалізація основних принципів виховання.	
16.	Увага, зацікавленість та дисциплінованість учнів.	
17.	Наявність способів формування пізнавального інтересу учнів (пізнавальні ігри, проблемні ситуації, дискусії, використання творів мистецтва і літератури, емоційність тощо).	
18.	Доцільне використання наочності, ІКТ, інтернет-ресурсів	
19.	Спрямованість заходу на розвиток особистості учнів, формування загальнолюдських цінностей, підвищення загальнокультурного рівня.	
20.	Реалізація виховних, розвивальних, пізнавальних можливостей заходу.	
21.	Позитивне ставлення учнів до заходу, задоволення від участі у його організації та проведенні.	

22	Культура мовлення студента (дотримання норм літературного мовлення, розвиток монологічного й діалогічного мовлення).	
23	Культура педагогічного спілкування студента (реалізація суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями, педагогічний такт, дотримання норм педагогічної етики, толерантність).	
24	Уміння студента розподіляти та зосереджувати увагу, діяти у публічній ситуації.	
25	Володіння механізмами творчої діяльності при проведенні виховного заходу.	
26	Досягнення мети, реалізація виховних, розвивальних, пізнавальних можливостей заходу.	
	Середньозважена оцінка	
	Якісна оцінка за проведений виховний захід (відмінно, добре, задовільно, незадовільно)	

Самоаналізу залікового уроку

Студента(ки) (ПІБ) _____

Дата _____ Предмет _____

Клас _____

Експерт (ПІБ) _____ Посада _____

Тема уроку _____

Параметри оцінювання:

0 – показник не виявляється, 1 – показник виявляється епізодично та непослідовно, 2 – показник виявляється часто, 3 – показник виявляється систематично та повною мірою.

	Критерії (показники)	Параметри оцінювання (0, 1, 2, 3)
1	Своєчасний початок уроку, наявність організаційного моменту.	
2	Дотримання загальнопедагогічних вимог щодо уроку (гігієнічних, дидактичних, виховних, психолого-фізіологічних).	
3	Відповідність типу і структури уроку його темі та меті.	
4	Послідовність та логічність етапів уроку.	
5	Раціональний розподіл часу на уроці.	
6	Психолого-педагогічне забезпечення цілісності та завершеності уроку.	
7	Зв'язок уроку з попереднім та наступним навчальним матеріалом, життям і досвідом учнів.	
8	Доцільний відбір навчального матеріалу.	
9	Реалізація на уроці основних дидактичних принципів.	
10	Оптимальність добору, раціональність та ефективність використання методів, прийомів, засобів навчання.	
11	Продуктивність та різноманітність видів навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці.	
12	Формування пізнавального інтересу учнів на уроці.	
13	Реалізація на уроці основних складових виховання.	
14	Реалізація на уроці різних видів запам'ятовування.	
15	Врахування вікових особливостей учнів.	
16	Раціональне та ефективне застосування методів і прийомів контролю знань, умінь, навичок учнів.	
17	Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці.	
18	Формувальне оцінювання навчальної діяльності учнів на уроці.	
19	Уміння організувати навчальну діяльність учнів	
20	Культура педагогічного спілкування (дотримання норм педагогічного такту та етики, толерантність)	
21	Уміння розподіляти та зосереджувати увагу, діяти у публічній ситуації.	
22	Проведення фізкультхвилинки	
23	Реалізація мети та плану уроку.	
	Середньозважена оцінка	
	Якісна оцінка за проведений урок (відмінно, добре, задовільно, незадовільно)	

**Орієнтовна схема написання звіту про проходження виробничої (педагогічної)
практики здобувачами вищої освіти**

Звіт

здобувача вищої освіти (ПІБ) _____ курсу
факультету фізики математики та інформатики

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
про навчальну (педагогічну) практику, проведена у _____
з _____ по _____ 202_ року

I. Освітня діяльність

1. Ознайомлення з системою роботи освітнього процесу закладу загальної середньої освіти:
 - ознайомлення із специфікою діяльності даного закладу загальної середньої освіти;
 - ознайомлення з системою роботи вчителя інформатики, вчителів-методистів;
 - складання індивідуального плану навчальної роботи з класом у відповідності з планом роботи вчителя;
 - знайомство з шкільними кабінетами та їх обладнанням.
 - ознайомлення із змістом, формами, методами роботи навчальних кабінетів закладів освіти, самоврядуванням.
2. Бесіди з керівництвом щодо організацій освітнього процесу закладу.
3. Відвідування уроків за фахом та циклу природничо-математичних наук.
4. Вчитись організувати і використовувати різні форми роботи на уроках інформатики.
5. Вивчення передового педагогічного досвіду вчителя інформатики закладу освіти або педагога новатора в предметній галузі.

Виховна діяльність

1. Виконання функцій та обов'язків помічника класного керівника, здійснення позакласної виховної роботи:
 - складання індивідуального плану виховної роботи з класом у відповідності з планом роботи класного керівника;
 - організація постійного спілкування з учнями, проведення індивідуальної роботи з учнями;
 - підготовка та проведення виховної години, або години спілкування.
2. Організація та здійснення морального-духовного напрямку виховання. Проведення бесід за індивідуальним планом класного керівника.

Методична діяльність

1. Навчально-методична робота:
 - вивчення освітнього процесу на основі відвідування уроків різних вчителів у закріпленому класі з метою вивчення вимог до учнів, різноманітних методів організації пізнавальної діяльності та проведення елементів виховної роботи на уроках;
 - відвідування позаурочних заходів у закладі освіти;
 - виготовлення дидактичних матеріалів традиційного та інноваційного характеру.
2. Оформлення звіту та необхідної документації.
3. Які підручники, посібники опрацював у період проходження навчальної (педагогічної) практики. Дослідницька діяльність
4. Вивчення учнівського колективу, в якому працював здобувач освіти (додаток А)

Відомості з охорони праці

1. Якими нормативними документами користується заклад освіти з охорони праці.

2. Наявність правил з техніки безпеки та журналів обліку бесід з техніки безпеки у кабінеті інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій, відповідність санітарного паспорту кабінету вимогам до його роботи.

Висновки і пропозиції

Підпис здобувача вищої освіти

Підписи методистів

Підпис керівника практики

Аналіз уроку в інклюзивному
класі (за участю асистента
вчителя)

Відвіданий урок _____ асистента вчителя _____
в _____ класі «_____» _____ 20__ р.

Тема уроку _____

Мета відвідування _____

Тип уроку _____

№ з/п	Програма спостереження	високий	достатній	середній	низький	Примітки
1.	Допомагає вчителю в організації уроку.					
2.	Надає допомогу учням з особливими освітніми потребами в організації робочого місця.					
3.	Планує роботу під час проведення уроку із урахуванням індивідуальних потреб учнів з ООП.					
3.	Сприяє розвитку дітей з ООП, поліпшує їхній психоемоційний стан.					
4.	Створює навчально-виховні ситуації, обстановку оптимізму та впевненості у своїх силах для дітей з ООП.					
5.	Дотримується педагогічної етики, поваги до гідності особистості дитини.					

6.	Адаптує зміст навчального матеріалу до індивідуальних освітніх можливостей учнів з особливими освітніми потребами.					
7.	Використовує спеціально розроблені завдання та залучає до спільної роботи учнів з особливими освітніми потребами.					
8.	Конструктивно співпрацює з учителем на кожному етапі уроку.					
9.	Дотримується відповідності темпу уроку індивідуальним можливостям учнів з особливими освітніми потребами.					
10.	Забезпечує корекційну спрямованість освітнього процесу.					
11.	Взаємини між учителем , асистентом вчителя та учнями .					
12.	Педагогічний такт асистента вчителя.					
13.	Емоційний настрій учнів з ООП.					
14.	Увага , стимулювання уваги.					

Творчі знахідки уроку

Висновки та пропозиції
